

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

שבת שובה

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת וילך הפטרה שובה ישראל
כניסת השבת: 18:13
יציאת השבת: 19:02
לשיטת רבנו תם: 19:44
גיליון מס' 953

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 4136465@gmail.com

כתם פז - ביאורים לפרשה

תוכחה בבית המדרש

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל (לא, א)
האבן עזרא כותב שהלך משה אל כל שבט ושבט להודיע שהוא מת, כדי שלא יפחדו. וחזק את ליבם שיהושע ימשיך אחריו וינהיג את העם, כנאמר להלן (בפסוק ז) ואתה תנחילנה אותם. בפירוש יונתן בן עוזיאל פרש שמושה הלך לבית מדרשו להוכיח את עם ישראל קודם מותו.

מדוע הוצרך משה לילך לבית המדרש בכדי להוכיח את עם ישראל, כלום לא יכל להוכיחם במקום אחר, והלא בפרשת ויקהל (שמות לה, א) כשהוצרך משה לדבר עם כל עם ישראל לא כתוב שמושה הקהיל את עם ישראל בבית המדרש?

אלא מכאן רואים את גדלות משה רבנו ע"ה, שמכיון שביקש להוכיח את עם ישראל, הלך קודם לבית המדרש כדי לעיין שוב בכל ענייני התוכחה כיצד להוכיחם בכדי שלא לפגוע בנפש יהודי, כי לזה צריך סיעתא דשמיא מיוחדת, לכן הלך לבית המדרש אשר השכינה שורה שם (מפי השמועה).

לברך באהבה

וקראת אתכם הרעה באחרית הימים (לא, כט)

על האדם לדעת שאפילו במצבים הקשים ביותר לעם ישראל ובתקופות הקשות והנוראות וגזרות משונות ובעקבתא דמשיחא צריכים הרבה השתדלות להיות באהבה כאיש אחד בלב אחד, שיש בכח האחדות והאהבה בעם ישראל לעמוד כנגד כל הדברים הרעים והמצבים הקשים בעם ישראל, ועל זה בא הרמז וקראת אתכם הרעה באחרית הימים שהם ר"ת אהבה, כי באהבה מתגברים על הרעות.

עד בכלל

נאמר בהפטרתנו שובה ישראל עד ה' אלוהיך וכו' קחו עמכם דברים ומקשה הזרע שמשון על לשון הפסוק שובה ישראל שהיא בלשון יחיד ואילו בהמשך נאמר ברבים קחו עמכם דברים, בלשון רבים.

ומקדים תירוץ ע"פ הכלל הנקוט בחז"ל בניזר (ו): האם עד שבפסוק (עד ה' אלוהיך) הכוונה לעד ועד בכלל או עד ולא עד בכלל.

ומתיר ע"פ האמור ביומא (פו): גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות שנאמר (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול איני והאמר ריש לקיש גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות שנאמר (יחזקאל לג, יט) ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם (חיה) יחיה לא קשיא כאן מאהבה.

השב מיראה מציל עצמו מעונש, לעומת זאת השב מאהבה משיב אחרים בתשובה. לכן נאמר שובה ישראל, אף שאתה יחיד הרווחת שהזדונות נהפכו לשגגות, תגיע עד ה' אלוהיך ולא עד בכלל.

אך אם תשיב אחרים בתשובה - על זה נאמר קחו עמכם דברים ויהפכו העבירות לזכויות, תזכה עד, ועד בכלל.

עטרת פז - עאמר עורך

ימי עשרת ימי תשובה לאחר ימי ראש השנה ובשיאם יום הכיפורים בשבוע הבא לקראתנו, מהווים אצל כל יהודי סימני דרך שבהם הוא מתחיל לצעוד לכיוון השנה החדשה, וכל אחד מצפה ומייחל כי השנה החדשה הבאה לטובה תהא שונה מקודמתה, ופעמים שאנו מייחלים אך שוב חוזרים לסורנו, וחוזר חלילה, ובוודאי בכל שנה ושנה ישאל האדם ומה נעשה? האם לעולם נכשל בצפייתנו לשינוי מטעמנו?!

אך אל האדם ליפול לייאוש, חלילה, ההפך, צריך יהודי לחוש את המיצוי, שהרי אנו שיהודים מאמינים ומצפים אנו לשנה חדשה טובה יותר, וכמובא במאמרי חז"ל במסכת מגילה (לא): תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

אך דבר גדול מאוד אל לנו לשכוח, והוא עבירות שבין אדם לחברו שאין יום הכיפור מכפר עד שירצה את חברו, וזאת על פי הפסוק: מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו (ויקרא טז, ל), כלומר: חטאתיכם שהם לפני ה' לבד, יום הכיפורים מכפר, אבל מה שבין אדם לחברו, אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו, לא שירצה אדם את עצמו בכך שמרצה אותו אלא יתכוון באמת לרצות את חברו, ומכאן ולהבא חושבנא טבא.

לכן צריך כל אדם לדקדק, שאם יש בידו ממון של אחרים שלא כדין, יחזיר לו ויפייס אותו. ואם יש בידו ממון שהוא מסופק בו, אם הוא שלו על פי דין או לא, יודיע לחברו שהוא רוצה לעמוד עמו מיד לאחר יום הכיפורים לדין תורה הקדושה, ויקבל עליו באמת לקיים כאשר יצא מפי הבית-דין וגם אם לא חטא כנגד חברו אלא בדברים, צריך לפייסו, ומחוייב ללכת בעצמו לפייסו. אך אם קשה עליו, או שהוא מבין כי יותר קרוב שיתפייס על ידי אמצעי (מתווך) יעשה על ידי אמצעי. והאיש אשר מבקשין ממנו מחילה, ימחול בלב שלם ולא יהא אכזרי, כי אין זה ממידת ישראל, אלא ממידת עשו הרשע, שעליו נאמר: ועברתו שמרה נצה. וכן הוא אומר על הגבעונים, לפי שלא מחלו ולא נתפייסו: והגבעונים לא מבני ישראל המה.

אבל דרכן של זרע ישראל הוא להיות קשה לכעוס ונוח לרצות, וכשהחוטא מבקש ממנו למחול, ימחול בלב שלם ובנפש חפצה, ואפילו הצר לו הרבה, לא יקום ולא יטור, ואדרבה, אם החוטא אינו מתעורר לבוא אליו לבקש מחילה, יש לו לאיש הנעלב להמציא את עצמו לאותו שחטא, כדי שיבקש ממנו מחילה. ומי שאינו מעביר שנאה ביום הכיפורים, אין תפילתו נשמעת חס ושלום. וכל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו. (עד כאן לשון הקשו"ע).

לסיכום, צריכים אנו לעשות את ההשתדלות הקטנה שלנו פה בארץ, בכך שנרבה שלום ואהבה בין איש לרעהו, בין איש לרעייתו וכו', ואז יעשה ה' את השלום בינינו, בשולחו לנו משיח צדקנו.

שבת שלום, ותתנחם תאמין!

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

הליכות מלכי – הלכות תשובה

הנה שנינו במשנה במסכת יומא (דף פה:), דרש רבי אלעזר בן עזריה: נאמר בתורה על יום הכפורים, **כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו** (ויקרא טז, ל). עבירות שבין אדם למקום (לה') יום הכפורים מכפר, ובתנאי שעשה תשובה, אך עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה היינו יפייס את חבריו.

לדאבונו בדור שאנו חיים קיימים קשרים בין אנשים ולא דוקא ביום יום בבית הכנסת או בעבודה, הקשרים מתרחבים מעל ומעבר, ולכן אם הקניט את חבריו, או פגע בו בכל דרך שהיא, ואפילו באמצעות הטלפון או משלוח הודעה וכו' חייב לפייסו שימחל לו על מה שנעשה.

וכן שנינו במסכת בבא קמא (צב.), אודות מי שהזיק את חבריו, אף על פי שהוא נותן לו סך השווי של הנזק ומשלם לו על הנזק שגרם, אין נמחל לו עד שיבקש ממנו מחילה סליחה וכפר, שנאמר בענין אבימלך שלקח אשת איש בכוח, את שרה אמנו מאברהם אבינו, וה' אמר לו: **ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחי**, ואילו לא היה אברהם מוחל לאבימלך, לא היה עונו נמחל, היה מת בחטאו. והיינו שמלבד מה שצריך לחזור בתשובה לפני ה' על אותו עון שהזיק את חבריו, צריך גם לפייס את חבריו שימחל לו.

וכשמבקש מחילה מחבירו, אין ראוי לחבירו להכביד עליו ולסרב למחול לו. ומניין שאם לא מחל לו שהוא אכזרי?, שנאמר **ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך**.

וכן פסק הרמב"ם ז"ל (פ"ב מהל' תשובה) וזו לשונו: אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרים אלא על עבירות שבין אדם למקום, אבל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבריו. לא רצה חבריו למחול לו, מביא לו שלשה בני אדם מריעיו (מידידיו) ומבקשין ממנו שימחל. לא נתרצה להם, מביא לו שניה ושלישית (כלומר בא לפניו עם עוד שלשה מריעיו ושוב עוד שלשה מריעיו), לא רצה (למחול), מניחו והולך לו, וזה שלא מחל הוא החוטא. (שהיה לו לרחם על חבריו ששב בתשובה ולמחול לו). ואם היה רבו (כלומר שחטא כלפי רבו), הולך ובא אפילו אלף פעמים עד שימחל לו. וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סי' תרו).

אסור לאדם להיות אכזרי ולא להתפייס, אלא יהיה נח לרצות (למחול) וקשה לכעוס, ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול, מוחל לו בלב שלם ובנפש חפצה, וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון. אבל העובדי כוכבים אינם כן, אלא ועברתן שמרה נצח. ששומרים טינה לעולם למי שפגע בהם, ולכן לא מקבלים מהם גרים, האכזריות והטינה אינה מדרגי ישראל הקדושים.

החוטא לחבירו ומת חבריו קודם שיבקש ממנו מחילה, מביא עשרה בני אדם סמוך לקברו, ואומר חטאתי לאלוקי ישראל ולפלוני (כלומר יאמר את שם חבריו הנפטר) זה שחטאתי לו. וכתב הרמב"ם, שצריך שיפרט באיזה דבר חטא כנגד חבריו, וכן פסק בספר אליה רבא ובמשנה ברורה. ואם הוא בעיר אחרת די שיבקש מחילה מן הנפטר בפני עשרה. ואם יש לו מי מידידיו שמתגורר במקום מנוחתו של הנפטר, יעשהו שליח שיבקש בשמו מחילה מן הנפטר בפני עשרה שיעמדו סמוך לקברו של הנפטר.

לע"נ מרן רה"י הג"ר מאיר נסים מאזוז בן הרבנית כמסנה זי"ע
לע"נ הג"ר דוד שלום בן הרבנית פהימה זצ"ל
לע"נ ה"ה רחמים (רחמיני) גניש בן חותה ז"ל
ת"נ צ"ב

קומי אורי – סיפור לשבת קודש

היינו כמה משפחות בפארק הירקון כל אחד עם משפחתו, לצערנו כולנו אנשים רחוקים מתורה ומצוות אך מכבדים אנשים שומרי תורה, לידנו הגיע בחור דתי עם ילד קטן מאד ושיחק איתו בכדור, לא בדיוק שמנו לב אליו.

חברי הלך לרכב שלו שחנה בחניון להביא משהו, ומיד חזר עצבני כולו יש איזה אופנוע שחונה קרוב לדלת. לא יכולתי להיכנס, של מי האופנוע? ולמרבה ההפתעה הבחור הצנום עם הילד אומר לו אתה מדבר על אופנוע של 'איחוד הצלה'? אם כן? זה שלי! השיב תומר אז תיקח את הרגלים שלך ותזיז את האופנוע. הבחור אומר לו: למה לדבר ככה, דבר יפה ובדרך ארץ.

הבחור חוזר אחרי כמה דקות וממשיך לשחק עם הבן שלו. מה שקרה כמה דקות לאחר מכן הפך את כל הקערה על פיה.

לפתע שמענו צעקה חגיית נפלה מהסולם, חגיית היא בתו של תומר. בת שש. היא שיחקה עם ילדינו על סולם חבלים, והיא פשוט צנחה מראש הסולם וכל הילדים החלו לצעוק שמושהו קרה לה. רצנו לשם כמו מטורפים. חגיית שכבה על החול. כולה כחולה. ניכר היה שהיא לא נושמת.

תומר התקרב והחל לצעוק חגיית חגיית תתעוררי. הצילו, שמישהו יעזור. שמישהו יציק אמבולנס הצעקות שלו נשמעו בכל הפארק.

ולפתע מופיע הבחור הצעיר ההוא לידי, מניח בידי את בנו. תשמור עליו, אני מוצי לעזור, ולפני שיכולתי לומר מה או מי הוא נעלם בריצה מטורפת.

קשה לי לתאר את הרגעים הללו. היו שם כמה עשרות אנשים שרואים מול עיניהם אסון נורא ואף אחד מהם לא יכול לעשות דבר בנידון.

ובתוך הכאוס הזה אנחנו שומעים אזעקת אמבולנס. לא הבנו איך הגיע אמבולנס עוד לפני שמישהו הזמין, מיד קיבלנו את התשובה. האזעקה הגיעה מכיוונו של אופנוע אדום עם ארגז גדול מאחורה... האופנוע עליו היה רשום איחוד הצלה. הבחור הצעיר שישב עליו ירד במהירות, פתח בידיים מיומנות את הארגז, הוציא משם כמה פריטים וניגש אל הילדה.

זה היה כל כך משונה, תומר החזק והחסון רעד כמו ילדה קטנה והבחור העדין הזה הפך ברגע למפקד ולשולט באירוע. הוא זרק הוראות לאנשים: תחזיק את זה, תגיש לי את זה, רוץ לאופנוע ותביא לי את השקית הכחולה, כעת תקרע אותה בעדינות... במקביל שידר במכשיר הקשר שלו תביאו לכאן אמבולנס. מקרה ראש אבדן נשימה. הבטנו בו כמלאך ומושיע. הוא פעל בקור רוח ובמיומנות מקצועית ובתוך דקה החלה חגיית, שהייתה מונחת חסרת חיים, לזוז ולהשתעל, הוא הצליח להחיות אותה. הבחור היה מרוכז, ממשיך להשגיח על הילדה ולדבר עם מוקד כלשהו.

לאחר כמה דקות שנדמו כנצח מגיעה אלונקה. פרמדיק ועוד שני גברים מובילים את הילדה לאמבולנס. תומר ניגש לבחור ואומר לו סליחה אני... אני מצטער ובוכה כולו. הבחור אומר לו אין זמן, תעלה לאמבולנס. יהיה בסדר.

באנו אליו כולנו. חיבקנו ונישקנו אותו וביקשנו סליחה. אני לא יכול לתאר מה היה שם. הבחור כמעט התכווץ.

היינו מרוגשים והבנו שקרה פה משהו שלא קורה לאדם בחיים. ביקשנו ממנו את השם והטלפון שלו ואמרנו שנשמור על קשר. באנו לבית החולים. הילדה יצאה מכלל סכנה.

למחרת התקשר אליו תומר וביקש סליחה ואמר לו אני רוצה לפצות אותך בכסף אבל הבחור הרגיע אותו ואמר לו זה בסדר אני מוחל לך, אנחנו ב'איחוד הצלה' עושים בכל שבוע את הדברים האלה. תומר לחץ עליו והוא אמר: אם אתה רוצה תתרום לאיחוד הצלה, אני לא אקח ממך פרוטה.

חגיית שוחררה מבית החולים אבל תומר אביה לא נרגע. נפשו סערה. הוא הודיע לנו שרוצה לעשות מסיבת הודיה ולהזמין את הבחור כאורח כבוד. יומיים לפני מסיבת ההודיה בשעה 3:30, הוזעק אפי גדיסי שמו, לטיפול באירוע חירום רפואי. בדרך, ברחוב בן ישראל בירושלים, פגע בו נהג מונית בעוצמה. אפי נהרג במקום, הבשורה הגיעה אלינו, וכולנו הגענו להלוויה.

כמה שאנחנו התחזקנו תומר התחזק פי כמה. אני מדבר על כיפה גדולה שלו, תפילות, שמירת שבת מלאה. הכל בזכותו ולעילוי נשמתו של אפי.

תומר אירגן בין כל חבריו מגבית לרכישת אופנוע של 'איחוד הצלה' ואופנוע זה נמסר לארגון איחוד הצלה.